Η ΘΕΣΣΑΛΙΑ

Είδος: Εφημερίδα / Κύρια / Περιφερειακή / Ημερήσια / Π. Θεσσαλίας
Ημερομηνία: Κυριακή, 01-02-2015
Σελίδα: 34
Μέγεθος: 910 cm ²
Μέση κυκλοφορία: Μη διαθέσιμη
Επικοινωνία εντύπου: (24210) 23303

Λέξη κλειδί: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΙΟΠΤΡΑ

Φεβρουάριος, ο μήνας του Έρωτα, κατά πολλούς. Φιλοξενούμενη στις σημερινές Διαδρομές η Δώρα Κασκάλη, ποιήτρια και συγγραφέας, με αφορμή την πρώτη της ποιητική συλλογή, με τίτλο: "Ανταλλακτήριο Ηδονών" , (εκδόσεις Σαιξπηρικόν). Η συζήτησή μας επεκτείνεται στη δομή και έκφραση του Έρωτα την εποχή της κοινωνικής δικτύωσης, αλλά και της Κρίσης ,στη δομή του ποιητικού της βιβλίου, ενώ αναφέρεται και ενδιαφέρουσα συγγραφική πορεία της, αφού έχει δοκιμαστεί στην πεζογραφία, αλλά και στο παιδικό βιβλίο.

Δώρα Κασκάλη

Από τη μαζικοποίηση του έρωτα έχει χαθεί η σαγήνη, η διαδικασία ανακάλυψης του μυστικού

Συνέντευξη:
ΧΑΡΙΤΙΝΗ ΜΑΛΙΣΣΟΒΑ

"Ανταλλακτήριο Ηδονών" είναι ο τίτλος της ποιητικής σας συλλογής. Μια σπουδή στον έρωτα. Πόσο δύσκολα εκφέρεται ο έρωτας στον ποιητικό λόγο;

Η πρώτη μου ποιητική συλλογή είναι αμιγώς ερωτική και ένα προσωπικό στοίχημα σε εκφραστικό και δημιουργικό επίπεδο. Ο έρωτας είναι από τα πιο βασικά θέματα διαχρονικά στην ποίηση που σαν δίπολο μαζί με το θάνατο, αναπροσδιορίζεται ανά εποχή, τραγουδιέται, αλλά και πάντα μοιάζει ανεξάντλητος, όσο και η ανθρώπινη εμπειρία. Υπάρχει κίνδυνος, όταν έχεις ένα τέτοιο ρευστό και ζέον υλικό να καταφύγεις στην αισθηματολογία, στην πορνογραφία ή στο αυτονόητο. Είχα όλους αυτούς τους κινδύνους κατά νου, όταν ξεκίνησα να γράφω, αλλά τελικά η λέξη, το κείμενο, ο εσωτερικός παλμός που διατρέχει τους στίχους αποφάσισαν για τη μορφή του υλικού μου.

Η ποίησή σας σ' αυτή τη συλλογή χαρακτηρίζεται από εγκράτεια αλλά και αυστηρή αρχιτεκτονική. Ως αναγνώστρια δηλώνω ότι με άγγιξε ιδιαίτερα η ματιά σας στην ανθεντική ερωτική ποίηση, αφού το πάθος και η άυρισμός, ο πόθος και ο πόνος, η σωματική και η ψυχική έξαψη και η αγωνία της ύπαρξης και της μοναξιάς ισορροπούν ιδανικά στο "Ανταλλακτήριο ηδονών" . Θέλετε να σχολιάσετε;

Ο ποιητής, Γιώργος Κ. Ψάλτης, σε μία συνέντευξή του ανέφερε πολύ εύστοχα ότι όταν γράφουμε, είμαστε οι αναγνώστες των ποιημάτων μας. Όταν τα παραδίδουμε στον εκδότη και κατά συνέπεια και στο αναγνωστικό κοινό δεν μπορούμε πια να καθορίσουμε τη μοίρα τους, το πώς θα διαβαστούν και θα δεξιωθούν από τον εκάστοτε αναγνώστη τους. Αν θέλετε να σας μιλήσω για τη συλλογή μου, θα το κάνω πλέον κι εγώ σαν αναγνώστριά της.

Όποιο κι αν ήταν το αρχικό έναυσμα που γέννησε το εκάστοτε ποίημα, μετά από καιρό, μπορώ να διαβάσω εντός του πράγματα αποκαλυπτικά για μένα την ίδια ως δημιουργό και άνθρωπο.

Η συγκεκριμένη επιλογή κάθε λέξης μού λέει πολλά για τον ασύνειδο εαυτό που γράφει όσο εγώ, δηλαδή η Δώρα Κασκάλη, προσπαθώ να χωρέσω σε στίχους ένα συγκεκριμένο αίσθημα, σκέψη ή έννοια.

Πόσο σημαντικός είναι ο έρωτας ως βίωμα; Τι να προσδοκάμε από τις ενσαρκώσεις και τις μορφές του έρωτα, από την ερωτική ανταλλαγή;

Ο έρωτας είναι μια θεμελιακή ανάγκη του ανθρώπου. Η ερωτική πράξη εξασφαλίζει τη βιωσιμότητα και την αθανασία του μέσω των απογόνων, αλλά και την απόλαυση, την ικανοποίηση μιας αδήριτης ανάγκης. Ωστόσο, στην πιο πλήρη του μορφή ο Έρωτας είναι η συναίρεση σώματος και αισθήματος, το μοίρασμα μιας συγκίνησης που ξεπερνά τον σπασμό. Στην ιδεώδη μορφή του ο Έρωτας είναι ενιαίος κι ατελεύτητος, πηγή δημιουργίας κι έμπνευσης. Γράφει ο Ρολάν Μπαρτ: "Το σ' αγαπώ δεν είναι φράση: δε μεταβιβάζει ένα νόημα, αλλά αγκιστρώνεται σε μια οριακή κατάσταση: "αυτήν όπου το υποκείμενο αιωρείται σε μια σχέση αντικατοπτρισμού με τον άλλο". Είναι μια ολόφραση" .

Πολλοί αμφισβητούν την έννοια του έρωτα, μιας και σήμερα σπανίζουν οι εξιδανικεύσεις του, χάνεται η ουσία του, ακόμα και στις πιο ανθεκτικές σχέσεις. Είναι έτσι;

Σπανίζουν θα έλεγα και οι αναπαραστάσεις του έρωτα. Στην τέχνη, στη λογοτεχνία, όταν δεν ξεπέφτουν στην πορνογραφία. Ο έρωτας στην μετανεωτερική εποχή ορίζεται κυρίως μέσα από την απώλειά του. Δεν έχει εμπορευματοποιηθεί μόνο το σώμα ως πεδίο δράσης των διαφημιστών, αλλά έχει αποστραγγισθεί από τους χυμούς του, από την ίδια την ανθρώπινη ουσία του, η οποία παραμένει στο ασφαλές πεδίο της ατομικότητας και δεν κινδυνεύει να αναμειχθεί με την ατομικότητα του άλλου για να γίνει η ομογενοποίηση, η αλλοίωση, η ταύτιση.

Στο δεύτερο μέρος του βιβλίου η ηρωίδα "συνομιλεί" με μορφή ανεπίδοτων επιστολών με τον εραστή της σε πρώτο πληθυντικό πρόσωπο. Τι διευκολύνει η επιστολική μορφή γραφής;

Τα πεζοποιήματα του δεύτερου μέρους φιλοξενούνται κάτω από τον τίτλο silentium amoris, δανεισμένο από ποίημα του Oscar Wilde. Και πράγματι, τις σιωπές του έρωτα αφηγείται το ποιητικό υποκείμενο με δέκα ανεπίδοτες επιστολές σε έναν ή ισάριθμους δυνητικούς παραλήπτες.

Έχουν μια δραματικότητα αυτά τα μικρά επιστολικά πεζοποιήματα, πρόκειται για μικρούς θεατρικούς μονολόγους στην ουσία εις εαυτόν και αναγνώστη.

Έρωτας στην εποχή της κοινωνικής δικτύωσης... Τι έχετε να πείτε;

Περιπλανιέμαι στα διαδικτυακά σοκάκια από το 1999. Από τα chat rooms στο facebook, η ερωτική προσέγγιση μέσω μιας οθόνης είναι πλέον καθεστώς, ειδικά στους νέους ανθρώπους. Η αίσθηση της εγγύτητας, τόσο πλασματική, και της προσβασιμότητας, η διαμέλιση του προσώπου και η δημιουργία ενός προσωπείου, όλα "φαίνεται" μόνο να υποβοηθούν τον έρωτα. Στην πραγματικότητα χωρίς τη ζεστασιά της παρουσίας, την αμεσότητα του βλέμματος, ο διαδικτυακός έρωτας είναι μια κακή ρέπλικα που υπενθυμίζει πόσο μόνοι και αποξενωμένοι είμαστε, πόσο αδύναμοι να ζήσουμε αυθεντικά χωρίς υποκαταστάσεις.

Έρωτας στην εποχή της Κρίσης (και δεν εννοώ μόνο την οικονομική). Θέλετε να σχολιάσετε:

Εδώ και χρόνια έχω την αίσθηση ότι έχει χαθεί η σαγήνη, η διαδικασία της ανακάλυψης του μυστικού που είναι ο κάθε άνθρωπος.

Η μαζικοποίηση του έρωτα, η πορνογραφική διαχείριση του ανθρώπινου σώματος έχουν συντελέσει σ' αυτό.

Οι άνθρωποι απομαγεύονται νωρίς, υπάρχει παντού μια διάχυτη αίσθηση του ανταλλακτικού σώματος, εφόσον λείπει η επένδυση στο ένα και λατρεύεται περιστασιακά το όποιο διαθέσιμο σώμα.

Ποιοι είναι οι δικοί σας αγαπημένοι ποιητές;

Είμαστε τα διαβάσματά μας. Από τους μέγιστους ποιητές που αγάπησα στο πανεπιστήμιο έως τους συγκαιρινούς, υπάρχει ένας διαρκής διάλογος με τα κείμενά τους. Επιστρέφω στα βιβλία τους για αισθητική απόλαυση, για αποκούμπι ψυχής, για μαθητεία. Καβάφης, αλλά και Σεφέρης, Εγγονόπουλος, Σαραντάρης, Καρούζος, Σαχτούρης, Ελύτης και Ρίτσος, Πολυδούρη και Καρέλλη, Πλαθ, Σέξτον και Κάρσον, Μαρκ Στραντ και Μαγιακόφσκι, Χιόνης, Αλεξάνδρου, Παυλόπουλος, Πορφύρης, Ριζάκης και Δημήτρης Δημητριάδης. Είναι πολλοί και η χαρά μου είναι να ανακαλύπτω περισσότερους, άλλες φωνές, διαφορετικά βλέμματα.

Έχετε γράψει μυθιστορήματα, και βιβλίο και ένα εξαιρετικό παιδικό βιβλίο. Για ποιο νιώθετε περισσότερο υπερήφανη:

Έχω γράψει μία συλλογή διηγημάτων ("Στο τρένο" , Γαβριηλίδης 2010), ένα μυθιστόρημα ("Κάτω" , Γαβριηλίδης 2011), μια νουβέλα ελεύθερα διαθέσιμη στο διαδίκτυο ("Πέντε ζωές κι ένα μυθιστόρημα" , OPENBOOK ΑΝΟΙΚΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ), το "Ανταλλακτήριο ηδονών" (Σαιξπηρικόν 2014) και μια παιδική νουβέλα ("Ο γατούλης στον κόσμο" , Διόπτρα 2014). Αγαπώ όλα τα βιβλία μου το ίδιο.

Οι ήρωές τους ενοικούν με κάποιο τρόπο μέσα μου και η μεγαλύτερη χαρά είναι όταν διαβάζονται και αγαπιούνται και από τους αναγνώστες. Διακονώ ως επί το πλείστον τη σύντομη φόρμα και σύντομα θα κυκλοφορήσει από τις Εκδόσεις Οκτώ η δεύτερη συλλογή διηγημάτων μου, φαίνεται δε τα τελευταία χρόνια εξίσου να με κερδίζει και η ποίηση.

Το παιδικό βιβλίο είναι ένα δύσκολο στοίχημα, τα παιδιά είναι απαιτητικό κοινό, αλλά αν τους δώσεις καλά βιβλία μπορείς να ελπίζεις ότι μεγαλώνοντας θα συνεχίσουν να αγαπούν το διάβασμα.

Με ποιο ποίημα της συλλογής σας θα θέλατε να κλείσετε τη συνέντευξή μας, και γιατί με αυτό;

Είναι δύσκολο να αποσπάσω από το σώμα της συλλογής ένα μόνο. Σας αντιγράφω, ωστόσο, την "Αναγνώριση" γιατί μιλά για τον μεταμοντέρνο έρωτα και όλες τις παθογένειές του: για τη δυσκολία προσέγγισης, την αδυναμία να ορίσουμε τον εαυτό σε ένα θολό και δύσκολο ιστορικό τοπίο, το αμήχανο λεκτικό παιχνίδι της γοητείας, την αποδοχή του φθαρτού σώματος που δεν έχει καμία σχέση με το πλαστικό σώμα της τηλεόρασης και των διαφημίσεων, την αναγνώριση τέλος των πληγών του παρελθόντος και την ειρήνη που θα πρέπει να κάνουμε μαζί τους προκειμένου να καταφέρουμε να προσεγγίσουμε τον αιώνια άγνωστο Άλλο και να ζήσουμε ένα αυθεντικό ερωτικό πάθος.

Η Δώρα Κασκάλη ζει και εργάζεται στη Θεσσαλονίκη. Σπούδασε ελληνική φιλολογία στο Α.Π.Θ. και στο μεταπτυχιακό της ασχολήθηκε με τη φιλολογική έκδοση των ποιημάτων του Γιώργου Θεοτοκά. Το 2010 κυκλοφόρησε η συλλογή διηγημάτων της "Στο τρένο" από τις εκδόσεις Γαβριηλίδης (στη βραχεία λίστα των βραβείων του περιοδικού Διαβάζω στην κατηγορία του πρωτοεμφανιζόμενου συγγραφέα). Το Νοέμβριο του 2011 κυκλοφόρησε από τις ίδιες εκδόσεις το μυθιστόρημά της "Κάτω" . Τον Οκτώβριο του 2012 κυκλοφόρησε ελεύθερα στο διαδίκτυο σε ψηφιακή μορφή η νουβέλα της "Πέντε ζωές κι ένα μυθιστόρημα - Σπουδή ενός δόκιμου γραφιά" από την Ανοικτή Βιβλιοθήκη OPENBOOK.
Το "Ανταλλακτήριο Ηδονών" είναι η πρώτη της ποιητική συλλογή.

Αναγνώριση

Βραδυπορούμε
απέναντι ο ένας απ' τον άλλο.
Βγαίνουμε απ' το αβέβαιο
σχήμα του πρωινού,
το θάμπος πίσω μας, η οδύνη,
η συνήθεια,
κι εμείς πασχίζουμε σώμα να
κερδίσουμε,
να ορίσουμε το βλέμμα,
να φτιάξουμε το νέο εαυτό.
Πάνω στις λέξεις παίζουμε
κουτσό
και στα διάκενα
τον πόθο παραχώνουμε,
σαν τα παιχνίδια μέσα στην
κρυψώνα - κάποτε -
των δέκα θαλερών μας
χρόνων.
Να μείνουμε έτσι ηττημένοι,
αναλωμένοι,
με μία θλίψη στη φλέβα του
λαιμού,
χαρακωμένοι απ' της λαγνείας
την αγχόνη,
εξαίσια συμβιβασμένοι.
Και όταν αγγίξουμε εκείνα τα
σημάδια
της αναγνώρισης το γόρδιο
δεσμό,
να μην τρομάξουμε:
είμαστε αυτοί και όχι άλλοι
κι έτσι αυθεντικοί
του πάθους τη γυμνότητα να
ενδυθούμε.

www.clipnews.gr